

giggjarmálaráðharri

Magni Laksáfoss er komin væl ávegis við síni Ph.D.-ritgerð, og hevði ivaleyst klárað at gjørt hana lidna í summarfrítíðini. - Men tað er nokk meira realistiskt, at eg fari at arbeiða í havanum, sigur Magni, sum gongur høgt upp í at fríðka økið rundan um húsini. Hann rokast bæði við rabarbur, jarðber, røtur og nógv annað grønmæti, umframt at hann hevur laðað nógv grót. - Hetta er gott fyri bæði kropp og sál, heldur landsstýrismaðurin, sum er gamal skóti

upp í at fríðka økið rundan um húsini. Sjálvur rokast hann bæði við rabarbur, jarðber, røtur og nógv annað grønmæti umframt at hann hevur laðað nógv grót uttan fyri í túninum. Hetta er gott fyri bæði kropp og sál, heldur Magni.

Ymisk sløg av sambandsfólki

Magni sigur seg hava verið sambandsmann í nógv ár. Men hann heldur, at tað eru fleiri sløg av sambandsfólki.

- Summi halda, at blokkin er tað, sum hevur týðning. So er tað eitt annað slag av sambandsfólki, sum heldur felagsskapin vera tað týðningarmikla, t.d. felagsskap við Danmark ella ES, og siggja ikki blokkin sum nakað endamál í sær sjálvum uttan at vera við til at hækka livistøðið og tryggja eitt meiri støðugt inntøkugrundarlag.

Magni sigur seg sjálvan hoyra til hendan seinna bólkin, sum hann eisini metir, at flestusambandsfólk gera. Hann minnir eisini á, at í flestu flokkum finnast ymiskir veingir.

Seinastu tíðina hevur viðhvørt verið røð framundir, at búskaparlaga kunnu lík-leikar hómast millum Sam-

bandsflokkinn og Tjóðveldisflokkinn og at møguleiki tí er fyri, at hesir báðir flokkarnir fara at kasta saman í samgongu eftir næsta val.

Fíggjarmálaráðharrin letst tó ikki at kennast við hesar líkleikar.

- Tað munnu vera gerðirnar hjá Sambandsflokkinum og orðini hjá Tjóðveldisflokkinum.

- Eg veit ikki hvørjum kassa, Karsten (Hansen, blødm.) sat á, tey árinu hann var fíggjarmálaráðharri, sigur Magni Laksáfoss, og finst at fjølmiðlunum, fyri at hava latið Karsten Hansen sleppa av stað við eini mynd, sum ein fíggjarmálaráðharri, ið ansaði væl eftir pengunum, tí sambært Magna vórðu ómetaliga nógvir pengar brúktir undir fullveldislandsstýrinum.

Hann vísir m.a. á, at ofta hava t.d. ilógur verið bólk-aðar sum rakstur.

- Men er t.d. umvæling rakstur ella ilóga, spyr Magni, sum eisini ávarar ímóti, at vit kunnu enda aftur í 80'unum, nú partafeløg hefta fyri skuld eins og grunnar áður hava gjørt.

- Tað ber ikki til at gera ilógur uttan um fíggjarlógina, ávarar Magni, tí tað forðar fyri gjøgnumskygni.

Skattalættin fyri tey ríku

Magni Laksáfoss metir, at stýringin av búskapinum til tíðir hevur verið rættiliga ábyrgdarleys seinastu árinu eftir ta stóru búskapar-kreppuna í 90'unum. Hann vil tó ikki geva nøkrum ávisum skuldina. Heldur ikki undangongumanninum, Bárði Nielsen, men sipar til, at eingin hevði roknað við t.d. nýggjum sløgum av lánum. Í sama viðfangi minnir Magni á, at búskapurin er alt ov heitur í lötuni.

- Tú finnur ongan búskaparfrøðing, sum ikki er samdur við mær í hesum. sigur Magni, og nevnr m.a.

at øll ilóguprosjekt eru 30-40 prosent ov dýr. Ein loysn kundi verið at fingið útlandska arbeiðsmegi hendanvegin, men hetta er ikki sjálv loysnin sambært Magna Laksáfoss, tí hetta hjálpir einans upp á trongda arbeiðsmarknaðin og ikki uppá yvirupphitingina í búskapinum.

Magni svarar játtandi, tá hann verður spurdur, um hann hevur fingið íblástur frá tí kenda búskaparfrøðingunum Keynes, ið m.a. mælti til at tað almenna brúkti síni amboð til at stýra fíggjarpolitikkinum. Tvs. at tað almenna kann seta virksemi í gongd í ringum tíðum, eins og Magni m.a. hevur mælt til at gera við Sandoyartunnilin.

Magni minnr á, at meðan slík fíggjarstýring ofta virkar stutt í stórum búskapum, virkar hon sokallað keynesiansk fíggjarstýring langt fram í tíðina í Føroyum, og tað ger, at fíggjarmálaráðharrin skal vera eyka nærlagdur.

Magni nevnr m.a. ilógurnar í útbyggingina av flogvøllinum, miðnámskúlan í Høvi, Fiskivinnuskúlan, Skúladepil í Marknagili, Skálafjaraðartunnilin umframt tær 500 milliónirnar, ið kommunurnar koma at brúka um árið, sum dømi um, at búskapurin er heitur í lötuni, og at vit tí eiga at ansa eftir. Haraftur hava Føroyar hvørki møguleika at reka valuta- ella pengapolitikk, og tí verður fíggjarpolitikkurin so týðningarmikil.

Hann greiðir frá, at fyrr var lættari at stýra fíggjarpolitikkinum, av tí at parturin hjá landskassanum var so stórir. Í dag eiga kommunurnar tó ein nógv størri part. Magni Laksáfoss metir tá, at besti hátrurin at loysa hetta er, at gera sjalv-bodnar avtalur við kommunnurnar, tí somikið sigur hann seg trúgva upp á fólkaræðið.

Magni var eisini við til at

“designa” skattalættan hjá samgonguni, sum hann tekur til, men hann endaði við at vera ímóti lættanum. Ikki tí, at Magni er ímóti skattalætta, men tí at hann metti, at skjótubroytingarnar undir samgongusamráðingunum høvdu við sær, at lættin bert bleiv fyri tey ríku, og tí var sosialt órættvísur, sum hann málber seg.

Vil á listan í Suðurstreymoy

Men hvussu er tað at vera serfrøðingur í sínum máls-øki?

- Tað er neyðugt í Føroyum, sigur fíggjarmálaráðharrin og vísir á, hvussu tað er nógv aðrastaðni.

- Í Føroyum hava avgerðirnar ofta verið tengdar at embætisfólki. Men tað er neyðugt, at landsstýrismenn hava fakliga vitan ella duga at søkja sær hana. Uppgávan hjá embætisfólki er ikki at føra politikk, men at hjálpa politikarunum, og tað duga teir væl. Politikarin skal dagliga taka nógvan avgerðir, og hevur hann ikki hesar fakligu førleikarnar, sendur hann veikt.

Magni Laksáfoss hevur tvær reisur stillað upp til lögtingsval í Norðoyggjum, tó uttan at vera valdur.

Ætla tú at stilla upp-aftur?

- Ja, í Suðurstreymoy, um lokalfelagið vil hava meg upp á listan.

Hví?

- Tað er eitt øki, har tað er møguleiki at styrkja Sambandsflokkinn, tí tíverri vera hvørki Lisbeth L. Petersen ella Heðin Mortensen á listanum næstu ferð.

Ert tú fyri einum val-dømi?

- Ja, avgjørt. Føroyar eru ikki nóg stórar til at føra lokalt politikk bæði í kommunum og í Tinginum. Vit eiga at føra lokalt politikkinn í kommununum og landspolitikkinn í lögtinginum.

lært nógv av sínum arbeiðum í Grønlandi og við at skriva Hvítubók, og kallar hann hetta eisini at ríva seg leysan frá lærubókunum, sum ikki altíð er so lætt. Búskapirnir hjá smátjóðum og størri londum eru sum nevnt ymiskir, og hetta fór Magni seinni at fáast enn meira við, tá hann byrjaði at skriva Ph.D.-ritgerð um

føroyskan búskap.

Nú hann bleiv landsstýrismaður hevði hann bert fáar mánaðir eftir av hesum arbeiði.

- Eg kann kanska náa at gera hetta í summarferiuni, tí sjálvgranskingararbeiðið er liðugt. Men tað er nokk meira realistiskt, at eg fari at arbeiða í havanum, sigur Magni, sum gongur høgt

Meira pengar til gransking

Tann nýggi fíggjarmálaráðharrin er heitur talsmaður fyri at brúka pengar upp á fólkskúlan og gransking, tí eftir at vit hava verið bónda- og fiskivinnusamfelag, skulu inntøkur í framtíðini koma frá tænastrum.

- Hvaðani, vita vit ikki, og fólk vilja ikki satsa, tí hetta er eitt sindur diffust, men hetta er neyðugt fyri at lyfta okkum upp, sigur Magni um gransking. Hann heldur, at t.d. kundi ríkisveitingin verið brúkt til hetta, tí skapa vit nýggjar inntøkur gjøgnum granskingina kundi ríkisveitingin kanska dottið burtur.

Ert tú ávirkaður av Pisa-kanningini?

- Ja, sjálvandi eri eg tað.

- Men lat okkum líka “klappa hestinum”. Eg havi arbeitt so mikið leingi við hagtølum, at eg veit, at tað vánaliga úrslitið eisini kann vera komið av, at næmingarnir keddu seg og vildu hava tíðliga frí hendan dagin.

Fíggjarmálaráðharrin vildi tó fegin givið fólkskúlanum meira pengar, men sigur, at hetta er upp til eina samgonguna at avgera. Men hann minnr á, at hann við sínum útsagnum um t.d. Sandoyartunnilin vildi seta spurnartekn við, hvat vit veruliga ynskja at brúka pengar til.

Noyddist at gevast sum skóti

Magni Laksáfoss er 37 ára gamal. Uppvaksin í Klaksvík. Býr í Streymnesi, Høvuðsítíð hansara er at fáast við urtagarðin, at ganga á fjøllunum, og at vera skótaleiðari. Hann og konan, Bodil, hava bæði verið virkin í skótarørsluni, har tey møttust á Kambsdali sum ávíkavist 18 og 17 ára gomul. Tey eiga tvær døtur.

Sum landsstýrismaður hevur Magni tó verið noyddur at gevast sum skótaleiðari hjá skótaliðnum Borgini í Hvalvík. Hevði hann ikki tikið av landsstýrissessinum er hann vísur í, at hann hevði verið staddur í London um nakrar dagar, har fleiri túsund skótar úr øllum heiminum savnast á Jamboree.